

EKOLOŠKI GOJITVENI UKREPI V NASADU TRAJNIC

V globokih, dovolj vlažnih in s hranili bogatih tleh v senci ali polsenci dobro uspeva večina host. Nekatere tudi na soncu, če imajo dovolj vlage in hrane.

Kaj je ekološko vrtnarjenje ali naravi prijazno vrtnarjenje? Gotovo je to tisto vrtnarjenje, ki spremlja dogajanja v naravi in jih poizkuša do določene mere posnemati. Gotovo je to uporaba čim bolj naravnih metod pomoči rastlinam k dobri rasti. Ne vprašajte pa me, katera konstelacija nebesnih teles je 'ta prava', ker Vam na to ne bom znala odgovoriti. In nihče tega ne more posplošeno vedeti, ker na rast rastlin vpliva mnogo faktorjev in med njimi prav gotovo niso najvažnejši luna in zvezde. Mnogi smo pri delu z rastlinami zelo uspešni tudi brez poznavanja in upoštevanja nebesnih konstelacij. Nihče pa ne more biti uspešen brez vedenja o zahtevah rastlin po hranilih, vodi, obdelanosti ali neobdelanosti tal ter o njihovih zahtevah glede svetlobe in toplote.

Kdor se pogloblja v življenje rastlin, mora vedeti, da je njihova rast drugačna na različnih nadmorskih višinah in v različnih geografskih širinah. Odvisna je tudi od minimalnih in maksimalnih ter trenutnih temperatur zraka in zemlje, pa od strukture in obdelanosti tal.

Konstelacija nebesnih teles je enaka v dolini, kot na nekaj sto metrov višjih legah. Temperaturni pogoji pa se že z nekaj sto metri višinske razlike zelo spreminjajo. In mnoge rastline so življenjsko vezane pri delu z njimi prav na temperature. V dneh s tako imenovano idealno konstelacijo nebesnih teles je lahko tudi nevihtno vreme, ali dolgotrajno močno deževje, ki onemogoči vsa zemeljska dela in torej nikakor ne more biti primeren čas za vrtna opravila setve in sajenja. Iz tega izhaja, da ni mogoče vpliva položaja nebesnih teles posplošeno prenašati v nek širši prostor.

Sibirske perunike so univerzalci, ki za dobro rast in cvetenje niso izbirčni za vrsto tal. Rastejo v močvirnih tleh, kot tudi v navadni vrtni prsti na polnem soncu ali v polsenci.

Nekatere resnice ekološkega vrtnarjenja pa so splošne in vseobsegajoče in vedno bolj predmet razmišljanja in upoštevanja:

1. Vpliva onesnaženega zraka na našem koščku vrta ne moremo eliminirati. Tudi vpliva strupenih sestavin zraka, ki s padavinami pridejo v našo zemljo, ne moremo preprečiti. Lahko pa dosežemo zmanjšanje njihovega škodljivega vpliva že s tem, da jih sami ne vnašamo v zrak in v tla s kemičnimi strupi in drugimi pomagali tako imenovane moderne vrtnarske tehnologije.
2. Za prehrano rastlin skrbimo s pomočjo organskih gnojil, ki vsebujejo tudi tiste žive organizme, predvsem bakterije in gljivice, ki v naravi skrbijo za razgradnjo organskih odpadkov in njihovo predelavo v rastlinska hranila.

3. Godnost, rahlost in plodnost vrtnih tal trajno zagotavljamo z dovolj humusa v tleh.

4. Proti boleznim in škodljivcem se borimo z enostavnimi naravnimi metodami. Najprej z izborom rastlin, ki jih hujši škodljivci in bolezni ne ogrožajo. Potem pa s fizičnim zmanjševanjem števila škodljivcev, če bi se vseeno prenamnožili. Pri rastlinskih boleznih in škodljivcih zelo veliko lahko storimo že s tem, da jim ne ustvarjamo idealnih pogojev za razvoj.

5. Ohranimo zdravo toleranco do pojava različnih manjših pomanjkljivosti v zdravju naših rastlin. Saj vsak znak rje ali plesni na rastlinah ali vsak malo nagrižen listek ne sme pokvariti našega veselja in užitka pri gojenju sicer bujnih rastlin.

6. Prilagajamo zasaditve danim ravnim pogojem, ker rastlina, ki potrebuje za dober razvoj polno sonce, v senci postane lahek plen vseh mogočih negativnih vplivov okolja, ne samo bolezni in škodljivcev. Rastline sence pač na soncu ne morejo dobro uspevati. Velika večina vrtnih trajnic je pač prilagojena na normalna trahla in pognojena tla na soncu ali v polsenci.

Za ekstremne vrtno pogoje, gosto senco, žgoče sonce in plitka siromašna tla, ali močvirska tla s težko glinasto zemljo je pač treba poiskati primerne rastline.

Vzgoja vrtnih rastlin, zlasti trajnic, je pač našla rešitve za vsakršne ekstremne pogoje, le poiskati jih je treba in jih potem upoštevati. Pri tem niso potrebne nikakršne moderne tehnologije. Bolj pomembno je poznavanje življenjskih zahtev ali dober nasvet poznavalca.

Tekst:

Jožica Golob-Klančič

univ. dipl. ing. hort.

Fotografije:

Mojca Rehar Klančič

univ. dipl. ing. agr.

Med skalami na nagnjenem sončnem terenu v skromno prehranjenih tleh lepo in brez problemov uspevajo razni netreski (in še marsikaj drugega).